

Door de ogen van de Nassaus

Educatiehandleiding

versie augustus 2026

Inhoud

Introductie educatieprogramma	3
Leerdoelen	3
Vorbereidende les op school	4
Museumbezoek	5
 Instructie PowerPoint <i>De Nassaus</i>	 6
 Instructie PowerPoint <i>Culturele Diversiteit</i>	 10

Introductie educatieprogramma

Binnenkort neemt de klas deel aan het educatieprogramma *Door de ogen van de Nassaus* van Stedelijk Museum Breda. Dit programma bestaat uit twee voorbereidende lessen in de klas en een museumbezoek.

Waarom draagt de jonge Willem III een jurk? Wat gaat er om in het hoofd van de soldaten in het schilderij De overgave van Breda? En wat gebeurde er als je werd verdacht van het stelen van groenten? Dit zijn enkele vragen die opkomen wanneer leerlingen de tentoonstelling De Nassaus van Breda – Kasteel, stad en land onderzoeken tijdens het programma Door de ogen van de Nassaus.

In dit educatieprogramma voor groep 7 en 8 verkennen leerlingen samen met museumdocenten de maatschappij in de hoogtijddagen van de familie Nassaus uit Breda. De werken in de tentoonstelling over de Nassaus van Breda vormen een uitstekend vertrekpunt voor gesprekken over diversiteit, democratie, vrijheid, rechten en identiteit. Samen bekijken leerlingen deze thema's vanuit het perspectief van vroeger én nu.

Leerdoelen

De leerlingen:

- maken kennis met de familie Nassau uit Breda
- maken kennis met de maatschappij in de tijd dat de Nassaus in Breda leefden.
- leren over gebruiken en gewoontes van toen.
- leren over belangrijke historische gebeurtenissen uit de Bredase en Nederlandse geschiedenis, zoals de Opstand.
- krijgen inzicht in de identiteit van hun eigen stad; wat invloed heeft op hun eigen identiteitsvorming.
- krijgen begrip voor de totstandkoming en de context van het erfgoed in Breda en ontdekken de waarde hiervan voor zichzelf en anderen.
- leren kritisch kijken naar en geven betekenis aan kunst en erfgoed door te reflecteren.
- maken kennis met burgerschapsthema's en begrippen, zoals culturele diversiteit, democratie, vrijheid, rechten, identiteit en verschillende perspectieven.
- leren hun eigen associaties en ervaringen bij cultureel erfgoed bespreken in relatie tot maatschappelijke kwesties van toen en van nu.
- leren hoe je respectvol met elkaar in dialoog gaat.
- maken kennis met Stedelijk Museum Breda en haar collectie; een belangrijke culturele plek in gemeente Breda.

Het programma sluit aan bij de vernieuwde kerndoelen van SLO voor *Kunst en cultuur*, *Burgerschap* en de tijdvakken 'Standen en steden' en 'Pakhuizen en plantages' binnen *Mens en tijd*.

Voorbereidende les op school

Ter voorbereiding op het museumbezoek zijn twee voorbereidende lessen ontwikkeld die in de klas gegeven kunnen worden door de eigen leerkracht. De twee voorbereidende lessen gaan over:

1. De Nassaus van Breda
2. Culturele diversiteit

DE NASSAUS VAN BREDA [10-15 minuten]

Leerlingen maken kennis met de Nassaus van Breda door middel van de korte PowerPointpresentatie. De presentatie bestaat uit verschillende dia's. Deze ondersteunen de leerkracht bij het uitleggen wie de Nassaus van Breda waren en welke sporen zij nog steeds in de stad hebben achtergelaten.

In deze educatiehandleiding staat een instructie behorende bij de PowerPointpresentatie *De Nassaus*.

CULTURELE DIVERSITEIT [60 minuten]

Tijdens het museumbezoek worden begrippen gebruikt die te maken hebben met burgerschapsonderwijs. Sommige begrippen, zoals culturele diversiteit, zijn voor leerlingen best abstract. Daarom is het aan te bevelen deze thema's vooraf in de klas te behandelen, zodat leerlingen goed voorbereid aan het museumbezoek beginnen. De leerkracht kan de PowerPoint *Culturele diversiteit* als leidraad gebruiken. Hierdoor maken de leerlingen kennis met de volgende begrippen: **cultuur, geloof, symbolen, diversiteit en culturele diversiteit**.

In deze educatiehandleiding staat een instructie behorende bij de PowerPointpresentatie *Culturele diversiteit*.

Museumbezoek

Tijdens het museumbezoek zullen de leerlingen de vaste tentoonstelling *De Nassaus van Breda* bezoeken. Onder begeleiding van twee museumdocenten leren zij door middel van kunstwerken over het leven in de tijd dat de familie Nassau in Breda regeerde.

In interactieve gesprekken worden de leerlingen uitgedaagd hun gedachten en vragen met elkaar te delen. Door middel van prikkelende vragen en opdrachten worden de kijk- en denkprocessen van de leerlingen gestimuleerd. Tijdens deze gesprekken komen verschillende burgerschapsthema's aan bod. Leerlingen verkennen daarbij perspectieven uit het verleden, het heden en hun eigen leefwereld. Daarbij worden omgangsafspraken gehanteerd, zoals naar elkaar luisteren en respect hebben voor elkaars mening.

ROL VAN DE LEERKRACHT

- De leerkracht verzorgt de voorbereidende lessen op school. Het museumbezoek krijgt hierdoor meer diepgang voor de leerlingen doordat de leerlingen al kennis hebben gemaakt met de Nassaus van Breda en bekend zijn met verschillende begrippen die terugkomen in de museumles.
- De leerkracht bereidt het museumbezoek voor door te zorgen voor het vervoer naar het museum en het regelen van minimaal een extra begeleider. Bij meer dan 16 leerlingen dienen minimaal twee begeleiders mee te gaan.
- Daarnaast ondersteunen de leerkracht en de extra begeleider de museumdocenten tijdens het bezoek. In het museum vragen we de leerlingen om rekening te houden met de andere bezoekers, rustig te lopen, de objecten in de tentoonstelling niet aan te raken en de muren en de meubels te gebruiken als ondergrond bij het schrijven. Dit wordt in het museum genoemd, maar kan al van tevoren in de klas worden besproken.

Tip: kijk van tevoren in de klas naar dit filmpje om leerlingen voor te bereiden op hun museumbezoek: [Alles wat je moet weten voor jullie museumbezoek | Informatie voor leerlingen - YouTube](#)

MAKEN VAN GROEPEN

Bij klassen groter dan 16 leerlingen wordt de groep gesplitst in twee subgroepen. Elke subgroep krijgt een eigen museumdocent die hen begeleidt in de tentoonstelling. Daarnaast werken de leerlingen in kleine groepjes van 2 à 3 leerlingen aan opdrachten.

👉 Om tijd in het museum te besparen, vragen wij jullie om **vooraf al 2 groepen te maken**.

Instructie PowerPointpresentatie *De Nassaus*

Dit hoofdstuk bevat uitleg over de inhoud van de voorbereidende les over de Nassaus in Breda. Deze uitleg wordt gegeven per dia.

Benodigdheden

- Deze educatiehandleiding
- De PowerPointpresentatie *De Nassaus*
- Digibord

Dia-overzicht

Hieronder staat een overzicht van alle dia's van deze voorbereidende les.

DIA-NUMMER	ONDERWERP
1	Stedelijk Museum Breda
2	Het koningshuis
3	Baroniemonument
4	Nassau-portretten
5	De Nassaus en het Breda van nu
6	Vernoemingen naar de Nassaus
TOTAAL:	10-15 minuten

Uitleg per dia

Dia 1: Stedelijk Museum Breda

BEELD:

Logo Stedelijk Museum Breda

UITLEG:

Vertel de leerlingen dat jullie binnenkort met de klas naar Stedelijk Museum Breda gaan om de tentoonstelling *De Nassaus van Breda* te bezoeken. Vertel dat de leerlingen daar gaan ontdekken hoe het leven van mensen eruitzag in de tijd dat de Nassaus in Breda leefden.

Hebben de leerlingen ooit weleens gehoord van de Nassaus? Wat weten ze ervan?

Dia 2: Het koningshuis

BEELD:

Foto van de familieleden van het huidige koningshuis

UITLEG:

Vraag de leerlingen wie dit zijn. Vertel dat de koning (en zijn gezin) familie zijn van de Nassaus van Breda.

Dia 3: Baroniemonument

BEELD:

Foto van fragment Baroniemonument in Park Valkenberg

UITLEG:

Vertel dat graaf Engelbrecht I van Nassau vanuit Duitsland (Dillenburg) naar Nederland kwam toen hij trouwde met de dochter van de heer van Breda. Dit was Johanna van Polanen. Dankzij hun huwelijk kwamen de Nassaus in Breda te wonen. Een interessant detail is dat Johanna pas 11 jaar oud was toen ze trouwde met Engelbrecht. Engelbrecht was toen 33 jaar oud. Doordat hij trouwde met de schatrijke Johanna, kreeg Engelbrecht veel geld en landgoederen. Johanna was 18 jaar oud toen ze haar eerste kind kreeg. Samen met Engelbrecht kreeg ze zes kinderen.

Dia 4: Nassau-portretten

BEELD:

Portretten van verschillende Nassaus

UITLEG:

De familie Nassau in Breda groeide. Ze hebben honderden jaren in het Kasteel van Breda gewoond. Een van de bekendste bewoners was **Willem van Oranje-Nassau**. Je kent hem misschien van het Nederlandse volkslied, het Wilhelmus, dat bijvoorbeeld bij voetbalwedstrijden van het Nederlands elftal gezongen wordt.

Andere Nassaus:

Hendrik III van Nassau was ongeveer 500 jaar geleden de heer van Breda. Hij zorgde ervoor dat Breda groeide en belangrijker werd. Door het kasteel te laten verbouwen tot een paleis en kunstenaars en bouwmeesters naar de stad te halen, stimuleerde hij de ontwikkeling van Breda. Ook introduceerde hij ideeën uit de Renaissance.

Mencía de Mendoza was een Spaanse gravin die rond 500 jaar geleden in Breda woonde. Ze was de derde vrouw van **Hendrik III van Nassau**. Mencía hield van kunst, boeken en onderwijs en zorgde ervoor dat nieuwe ideeën uit de Renaissance naar Breda kwamen. Daardoor speelde zij een belangrijke rol in de ontwikkeling van de stad en wordt zij nog steeds herinnerd als een bijzondere vrouw uit de Bredase geschiedenis. Ter ere van haar betekenis voor de stad is het Mencía de Mendoza Lyceum in Breda naar haar vernoemd.

René van Chalon was de zoon van **Hendrik III van Nassau** en zijn tweede vrouw Claudia van Chalon. Hij werd geboren in Breda en was de eerste Nassau die Prins van Oranje werd. Daardoor speelt hij een belangrijke rol in de geschiedenis van Breda én van het Nederlandse koningshuis. Voor Breda is René belangrijk omdat hij heer van Breda was en omdat hij de band tussen Breda, de Nassaus en het Huis van Oranje versterkte. Na zijn dood werd hij begraven in de Grote Kerk van Breda, waar zijn graf nog steeds te zien is. Dankzij René kreeg de kleur oranje en de spreuk *Je maintiendrai* een belangrijke plaats in de Nederlandse geschiedenis.

Engelbrecht II van Nassau was een belangrijke heer van Breda. Hij zorgde ervoor dat Breda groeide en steeds mooier werd. Door zijn werk kwamen er meer belangrijke mensen, kunstenaars en vakmensen naar de stad. Daarom wordt hij gezien als een van de grondleggers van het mooie en belangrijke Breda dat we nu kennen. Na zijn overlijden liet zijn neef, **Hendrik III van Nassau**, een indrukwekkend praalgraf voor hem maken in de Grote Kerk van Breda. Dit praalgraf is daar nog altijd te bewonderen.

Barbara van Nassau was een dochter van **Engelbrecht II van Nassau**. Ze woonde in Breda en werd de leidster van een klooster. Daar zorgde ze voor de mensen die er woonden en werkten.

Maurits van Oranje-Nassau was de zoon van **Willem van Oranje-Nassau** en een prins en legerleider. Hij werd beroemd doordat hij Breda in 1590 terugveroverde met het beroemde Turfschip van Breda. Dankzij zijn slimme plan konden soldaten de stad binnengaan en Breda bevrijden.

Dia 5: De Nassaus en het Breda van nu

BEELD:

Foto's van verschillende plekken in Breda die er zijn dankzij de Nassaus

UITLEG:

Deze locaties zijn er dankzij de Nassaus:

- Kasteel Breda
- Park Valkenberg
- Grote Kerk
- Spanjaardsgat
- Mastbos

Welke locaties herkennen de leerlingen?

Dia 6: Vernoemingen naar de Nassaus

BEELD:

Foto's van schoolnamen en straatnamen die vernoemd zijn naar de Nassaus

UITLEG:

De sporen van de Nassaus zijn niet alleen te vinden in gebouwen en parken. Ook in namen van middelbare scholen en straatnamen zijn vernoemd naar de Nassaus.

Voorbeelden middelbare scholen: De Nassau, Graaf Engelbrecht, Mencía de Mendoza Lyceum (vrouw van Hendrik III van Nassau).

Voorbeelden straatnamen: Baronielaan, Johanna van Polanentoren, Landsheerstraat, Oranje-Nassauplein, Nassaustraat, Graaf Hendrik III laan, Graaf Engelbrechtlaan, Willem van Oranjelaan, Johanna van Polanenkade.

Vraag de leerlingen of zij nog meer voorbeelden kunnen noemen.

Instructie PowerPointpresentatie *Culturele Diversiteit*

Dit hoofdstuk bevat uitleg over de inhoud van de voorbereidende les over culturele diversiteit. Deze uitleg wordt gegeven per dia.

Benodigdheden

- Deze educatiehandleiding
- De PowerPointpresentatie *Culturele diversiteit*
- Digibord

Dia-overzicht

Hieronder staat een overzicht van alle dia's van deze voorbereidende les.

DIA-NUMMER	ONDERWERP
1	Stedelijk Museum Breda
2	Culturele diversiteit
3	Cultuur: filmpje
4	Cultuur: vraag
5	Cultuur: opdracht
6	Geloof: vraag 1
7	Geloof: vraag 2
8	Diversiteit: filmpje
9	Diversiteit: kennis
10	Culturele diversiteit: opdracht 1
11	Culturele diversiteit: opdracht 2
12	Culturele diversiteit: tot slot
TOTAAL:	Ca. 60 minuten

Uitleg per dia

Dia 1: Stedelijk Museum Breda

BEELD:

Logo Stedelijk Museum Breda

UITLEG:

Lesintrodutie. Vertel dat de leerlingen binnenkort naar Stedelijk Museum Breda gaan. Hier zullen ze de vaste tentoonstelling De Nassaus van Breda bezoeken. Onder begeleiding van museumdocenten leren zij door middel van kunstwerken over het leven in de tijd van de familie Nassau in Breda.

Dia 2: culturele diversiteit

BEELD:

Verschillende portretten uit de tentoonstelling *De Nassaus van Breda*.

Boven links naar rechts: Willem van Oranje–Nassau, Justinus van Nassau en Filips-Willem van Oranje–Nassau. *Onder links naar rechts:* Rene van Chalon, Engelbrecht II van Nassau en Mencía de Mendoza

TEKST:

Samen ontdekken wat dit betekent!

UITLEG:

Vertel dat de leerlingen dat ze als voorbereiding op het museumbezoek gaan ontdekken wat het begrip culturele diversiteit betekent.

Leerlingen leren in 3 stappen wat het begrip culturele diversiteit betekent. Eerst leren zij het begrip cultuur kennen (inclusief geloof). Daarna leren zij wat diversiteit is. Nadat zij deze losse begrippen hebben leren kennen, komt het begrip culturele diversiteit aan bod.

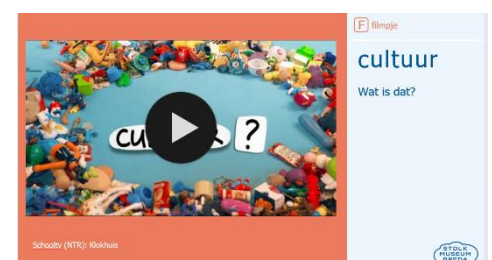
Dia 3: cultuur – filmpje

BEELD: [WAT IS CULTUUR? | HUH?!](#)

Videobron: Het Klokhuis (NTR). Deze video is openbaar beschikbaar via YouTube.

TEKST:

Cultuur. Wat is dat?

UITLEG:

Vraag de leerlingen voordat ze het filmpje kijken wat zij denken wat cultuur is. Kunnen ze voorbeelden noemen.

Kijkvraag: Welke voorbeelden van cultuur zie je terug in het filmpje?

Vragen na afloop van het filmpje:

Hoe kan cultuur veranderen?

Wat zijn normen en waarden? Wat zijn tradities?

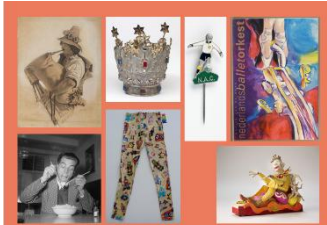
Lastige begrippen:

Normen en waarden: Waarden vertellen ons wat we belangrijk vinden (respect, eerlijkheid en vriendschap), en normen zijn de regels die we volgen om die waarden te beschermen (Bijvoorbeeld: als we eerlijkheid belangrijk vinden, is een norm dat we niet liegen.)

Tradities: leuke, belangrijke gewoontes die we samendoen en die van ouders op kinderen worden doorgegeven.

Dia 4: cultuur – vraag**BEELD:**

Verschillende objecten uit de collectie van Stedelijk Museum Breda, Foto (linksonder) Harry Pot, 1952 (Nationaal Archief)

Vraag

cultuur

... bestaat uit dingen die mensen **doen**, **maken** en **ideeën** of **tradities** die ze hebben.

Welke voorbeelden van cultuur zie je?

STDLK MUSEUM BREDA

TEKST:

Cultuur bestaat uit dingen die mensen **doen**, **maken** en **ideeën** of **tradities** die ze hebben. Welke voorbeelden van cultuur zie je?

UITLEG:

Vraag de leerlingen welke voorbeelden zij zien van cultuur in de afgebeelde objecten.

Dia 5: cultuur – opdracht**BEELD:**

Schilderij Een familiediner, boerenfamilie te Dongen, 1840-1981, Herman ten Kate (collectie: Stedelijk Museum Breda)

Meer info: [Een familiediner, boerenfamilie te Dongen - Herman ten Kate](#)

Opdracht

cultuur

Dingen die bij jou thuis heel normaal zijn, maar bij een ander misschien niet.

Denk aan:

- Feestjes
- Muziek
- Eten

Dit noemen ze **gezinscultuur**.

Opdracht: Teken of beschrijf jouw allerleukste eten!

STDLK MUSEUM BREDA

TEKST:

Dingen die bij jou heel normaal zijn, maar bij een ander misschien niet.

Denk aan:

 Feestjes

 Muziek

 Eten

Dit noemen ze **gezinscultuur**.

 Opdracht: Teken of omschrijf jouw favoriete eten!

UITLEG:

Cultuur heb je niet alleen in het groot, maar ook in het klein. Ieder gezin heeft eigen gewoontes, gebruiken of tradities. Dit kunnen gekke gewoontes zijn, of gebruiken waar je trots op bent. Bijvoorbeeld dingen die je altijd doet op feestdagen.

→ **Doel:** *Het doel van deze opdracht is leerlingen te laten nadenken over hun eigen culturele gewoonten. Leerlingen leren dat cultuur onlosmakelijk verbonden is met je leven.*

BENODIGDHEDEN:

Papier en tekenmateriaal, zoals potloden of stiften.

WERKVORM:

Individueel.

TEKENOPDRACHT:

Leerlingen maken een tekening of omschrijven van hun lievelingseten. Dit kan ontbijt, lunch of avondeten zijn. Eten dat zij regelmatig eten of op bijzondere momenten, zoals de feestdagen of als ze bij oma/opa logeren.

NABESPREKEN:

Leg alle tekeningen bij elkaar of hang ze op. Of laat de leerlingen hun antwoord delen via het digibord met behulp van tools zoals bv Padlet, Mentimeter of Miro.

Ga een interactief gesprek aan met de leerlingen door ze te laten kijken en vragen te stellen.

Denk aan:

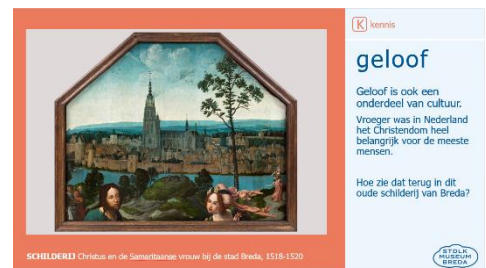
- Wat valt je op?
- Zijn er meerdere leerlingen die graag hetzelfde eten? Eten ze dit op dezelfde manier?
- Zijn er leerlingen met unieke keuzes?
- Hebben alle leerlingen weleens het gerecht gegeten dat een ander heeft getekend?
- Waar komt het eten vandaan?

Dia 6: geloof – vraag

BEELD:

Christus en de Samaritaanse vrouw bij de stad Breda, 1518-1520

Meer info: [Christus en de Samaritaanse Vrouw bij de Stad Breda](#)

TEKST:

Geloof is een onderdeel van cultuur.

Vroeger was in Nederland het Christendom heel belangrijk voor de meeste mensen.

Hoe zie je dat terug in dit oude schilderij van Breda?

UITLEG:

In de tijd van de Nassaus in Breda was bijna iedereen christelijk. In Breda waren de meeste mensen katholiek.

De grootste en meest bekende geloven naast het Christendom zijn:

- de islam
- het boeddhisme
- het hindoeïsme
- het jodendom

En verder terug in de tijd:

- Griekse of Romeinse mythologie

Antwoord op de vraag: *Hoe zie je dat (Christendom vroeger heel belangrijk was voor de meeste mensen) terug in dit oude schilderij van Breda?*

De Grote Kerk staat in het midden van de schilderij en is extra groot afgebeeld. Daarnaast zie je linksonder Jezus Christus.

Dia 7: geloof – vraag

BEELD:

Linksboven: Om; symbool van het hindoeïsme

Midden: Maansikkel op moskee; symbool van de islam

Rechtsboven: Kazuifel met kruis erop; *Een kazuifel is kleding wat een priester of bisschop draagt in de rooms-katholieke kerk.*

Linksonder: Zilveren monstrans (±1520-1540) met boven op een kruis.

Een monstrans is een sierlijk houdertje waarin de hostie wordt geplaatst, zodat gelovigen Jezus in het Sacrament kunnen aanbidden.

Rechtsonder: Davidster in ruit van synagoge; symbool van jodendom

TEKST:

Je herkent een geloof vaak aan:

- Gebouwen – zoals een tempel of kerk
- Symbolen – plaatjes, tekeningen of speciale tekens
- Kleding – speciale kleding die mensen dragen

Van welke **geloof** zie je hiernaast **symbolen**?

UITLEG:

Een **symbool** is een teken met een speciale betekenis.

ANTWOORD:

Zie omschrijving beeld hierboven.

Eventuele extra vraag: *Ken je symbolen van andere geloven?*

Andere symbolen zijn bijvoorbeeld:

- ➔ Dharmachakra – boeddhisme

Dia 8: diversiteit – filmpje

BEELD: [WAT IS DIVERSITEIT? | HUH?!](#)

Videobron: Het Klokhuis (NTR). Deze video is openbaar beschikbaar via YouTube.

TEKST:

Diversiteit. Wat is dat?

UITLEG:

Vraag de leerlingen voordat ze het filmpje kijken wat zij denken wat diversiteit is. Kunnen ze voorbeelden noemen.

Kijkvraag:

- Welk ander woord kun je gebruiken voor diversiteit? → Afwisseling of verschillend.
- Welke voordelen van diversiteit noemen ze in het filmpje?
- Zijn er ook nadelen?

Bespreek de bovenstaande vragen naar aanleiding van het filmpje.

Dia 9: diversiteit – kennis

BEELD:

Portretten uit de collectie van Stedelijk Museum Breda

TEKST:

ONZE SAMENLEVING = EEN **MIX VAN MENSEN** ...

MET VERSCHILLEN IN:

 AFKOMST

 TAAL

 GELOOF

 TRADITIES

 NORMEN & WAARDEN

UITLEG:

Culturele diversiteit gaat over verschillen in cultuur. Dus niet over leeftijd, lengte, haarkleur of oogkleur.

Lastig begrip:

Samenleving: Een grote groep mensen in een land, stad of dorp die samenleeft, samenwerkt en voor elkaar zorgt, zodat iedereen een fijn en veilig leven heeft.

Dia 10: culturele diversiteit – opdracht

BEELD:

Portretten uit de collectie van Stedelijk Museum Breda

TEKST:

👉 **OPDRACHT:** CULTURELE DIVERSITEIT IN DE KLAS

1. LUISTER NAAR DE STELLING

2. GA STAAN ALS ...

3. WAT VIEL JE OP?
WAARIN VERSCHILLEN WE?

WAARIN LIJKEN WE OP ELKAAR?

UITLEG:

WERKVORM:

Klassikaal

OPDRACHT:

Lees verschillende stellingen voor. De leerlingen mogen gaan staan als de stelling voor hen van toepassing is.

Laat de leerlingen kort om zich heen kijken na elke stelling.

Als de leerlingen willen mogen ze uitleggen waarom ze naar voren stappen (maar het hoeft natuurlijk niet).

Mogelijke stellingen:

Sta op als ...

- ...je weleens muziek luistert.
- ...je weleens feest viert.
- ...je thuis meer dan een taal of dialect hoort of spreekt.
- ...als je familie in een andere stad woont of uit een andere stad vandaan komt
- ...als je familie in een ander land woont of uit een ander land vandaan komt
- ...jullie thuis een speciaal gerecht eten op een (feest)dag.
Denk aan verjaardag, Sinterklaas, Kerstmis, Nieuwjaar, Suikerfeest enz.
- ...jij weleens kleding draagt die iets zegt over jouw cultuur of geloof.
Denk aan een voetbalshirt, carnavalspak, hoofddoek, shirt van favoriete muziek, speciaal sieraad met kruisje of andere speciale betekenis enz.
- ...jij iets van een andere cultuur hebt overgenomen (eten, woorden, muziek, sport)

Bespreek de opdracht daarna klassikaal of in tweetallen.

- Wat viel je op?

- Waarin verschillen we?
- Waarin lijken we op elkaar?

Eventuele extra vragen:

Waren er stellingen waarbij je verrast was?

Wanneer zag je dat veel mensen opstonden?

Tot slot bespreek de vraag *Is onze klas cultureel divers?*

Versillen en overeenkomsten kun je niet altijd zien aan de buitenkant.

Wat kan je zien? Wat kan je niet aan de buitenkant zien?

Dia 11: culturele diversiteit – opdracht

BEELD:

Portretten uit de collectie van Stedelijk Museum Breda

👉 **Opdracht:** Wat zie jij? Wat denk jij?

1. Kijk naar de mensen in de portretten hiernaast
 - Wat zie je? (Kijk naar kleding, gezicht, houding, accessoires)
 - Wat valt je op?
2. Wie zou opstaan bij de stelling?
 - Hoort of spreekt thuis meerdere talen.
 - Draagt kleding die iets zegt over cultuur of geloof.
 - Eet een speciaal gerecht op een feestdag

UITLEG:

WERKVORM:

In tweetallen of in kleine groepjes

OPDRACHT:

Laat de leerlingen in tweetallen of in kleine groepjes de vragen in de PowerPointpresentatie samen beantwoorden. Bespreek welke personen volgens de groepjes zouden opstaan bij de verschillende stellingen. Laat ze vertellen hoe ze tot hun antwoord zijn gekomen.

Om het antwoord echt te weten zouden we de personen in de portretten moeten vragen of onderzoek moeten doen naar de personen.

Mogelijke antwoorden op de stellingen:

- Hoort of spreekt thuis meerdere talen.
In principe zou dit bij iedereen het geval kunnen zijn.
- Draagt kleding die iets zegt over cultuur of geloof.
 - *Tweede portret boven: heeft de dame kleding aan van een non*
 - *Derde portret boven: draagt het meisje een hoofddoek*
 - *Vierde portret boven: deze man is 'Thuur piek'. Vroege een bekende figuur in Kielegat (Breda). Hij draagt zijn carnavalskostuum met een piek op zijn helm.*
 - *Eerste portret midden: Dame draagt traditioneel Curaçaose kleding.*

- *Verder zien we verschillende personen uit andere tijden waarin de cultuur anders was dan nu, met bijvoorbeeld andere tradities en gewoontes.*
- Eet een speciaal gerecht op een feestdag
In principe zou dit bij iedereen het geval kunnen zijn.

Bespreek klassikaal de vraag *Is dit culturele diversiteit?*

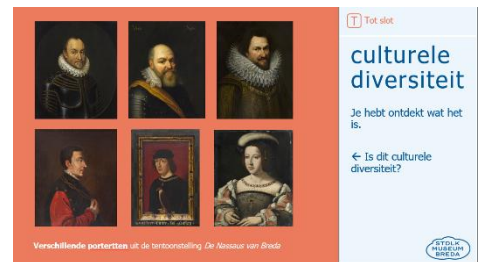
Dia 12: culturele diversiteit – tot slot

BEELD:

Verschillende portretten uit de tentoonstelling *De Nassaus van Breda*.

Boven links naar rechts: Willem van Oranje-Nassau, Junstinus van Nassau en Filips-Willem van Oranje-Nassau.

Onder links naar rechts: Rene van Chalon, Engelbrecht II van Nassau en Mencía de Mendoza

TEKST:

Culturele diversiteit

Samen hebben we ontdekt wat het is.

← Is dit culturele diversiteit?

UITLEG:

De leerlingen hebben geleerd wat culturele diversiteit betekent. Laat de leerling de portretten op de dia bekijken. Vinden zij dat dit culturele diversiteit is? Waarom wel of niet?

Bespreek het kort in de klas.

Op het eerste gezicht lijken deze personen veel op elkaar. Ze zijn familie van elkaar, woonden in Breda en maken allemaal deel uit van de familie Nassau. Maar ze zijn cultureel diverser dan je op het eerste gezicht zou denken. Bijvoorbeeld Willem van Oranje-Nassau kwam uit Duitsland, Filips-Willem heeft van zijn 14e tot 33 jaar in Spanje gewoond, René van Chalon had een Franse moeder en Mencía Mendoza was getrouwd met Hendrik III van Nassau en kwam zelf uit Spanje.